

LANDELIJKE GILDE RUMST

Een kort historisch overzicht

Samenstelling: Paul Van Keer(foto's) en Harry van Hooydonk (tekst)

Oprichting en eerste jaren

De Boerengilde van Rumst werd opgericht in 1894. De aankondiging van die oprichting werd

gepubliceerd in 'De Boer' van augustus van dat jaar.

De oprichting paste binnen de stichting van de Belgische Boerenbond in 1890. Priester Jacob-Ferdinand Mellaerts en de katholieke volksvertegenwoordigers Joris Helleputte en Franz Schollaert wilden 'een christelijke en machtige boerenstand' tot stand brengen. Op tien jaar tijd richtte Mellaerts tientallen lokale boerengilden op. Hij begon met het bondsblad 'De Boer', startte met beroepsvoorlichting en met de uitbouw van coöperatieve aankoopafdelingen, spaarkassen volgens het Raiffeisen-model en verzekeringen.

Behalve het bondsblad 'De Boer' is er geen archiefmateriaal gevonden. De eerste voorzitter van de lokale gilde is ons niet bekend. De basisstatuten vermelden de term 'deken' als men spreekt over de voorzitter (o.a. in Duffel en Waarloos): het is een verwijzing naar de middeleeuwse ambachten- en beroepsgilden, die onder de leiding van een 'deken' stonden.

De activiteiten van onze Boerengilde, die ook wel eens 'hoveniersgilde' werd genoemd, zijn ons bekend uit de vaak korte aankondigingen in 'De Boer'.

De boerengilde wenste alle actieven in land- en tuinbouw samen te brengen binnen de gemeente. Voor Rumst betekent dit dat het werkgebied van de boerengilde strekte van de Schomme, over de Blauw Pan,

DE BOER
MAANDSCHRIFT VAN DEN BOERENBOND

Versijnd des 15 van elke maand. — Voor de leden van den Boerenbond 's jaars 1.50. — Bijlage: schoolboek, gratis. — Voor andere: bijlage 1 of 2. — Aankondigingen voor de leden, 10 centimes des Kinzes regel; voor anderen 15 centimes. — Inkomgeld, jaarlijkske bijlage en medelidingsregt van het lidmaat, 25 centimes, per post-naamlijst of posten van den Postings-ambler. — De Boeren-afdelingen: 1. Zover: — Voor elke wijk verder: — De Boer - en de Boerenbond (gratis) schrijft men aan: B. H. J. Post, Algemeen, Boerenbond, 10, de Zover.

N° 8 Augustus 1894

Deel: 1. Boerenbond en de Boeren. — 2. Toppasten. — 3. Gildeloven. — 4. Spoor en Landbouw. — 5. Boerengilde van eenige handboeken. — 6. Wet van 31 Juli 1891 op de Aankondigingen van vorderingen. — 7. Aankondigingen.

Gildeloven.

Deze dacten werden Boerengilden ingeschied te Kattijne-Waver (Eusestrat), te Mocheloo (St. Jan Borchmans), te Nieuwvroude, te Millighem, te Moll, te Winkse, te Roeth, te Beerlingen, te Haggendijk en te Hever.

De vorderingen zullen om Gilden tot stand komen te Thildonck, te Lubbeek, te Everberg en te Santhoven.

.....

Nieuwe parochiale Boerengilden werden deze dagen ingesteld te Kattijne-Waver (Eusestrat), Mocheloo (St. Jan Borchmans), Nieuwvroude, Millighem, Moll, Thildonck, Winkse, Roeth, Haggendijk, Hever, St. Truiden, Couvel (Limburg), Steeten (Gelder), Blandonck, Heverlingen, Wijkswaerd (Limburg), Heverel (bij Heist-op-den-Berg), Lubbeek, Hatten (Limburg), Rumpt, Hooheek (Belant), Santhoven, Zoveret, Belgum, Yentel en Duffel.

Inrichtingsvergaderingen zijn begeh tot Duffel, te Winkse, te Waarloos, te Bunsleek, te Everberg, te Heest en te Lier.

de Meentocht en de Morenhoek, tot Vosberg en Lazernij, het gebied dus ten noorden en ten oosten van de dorpskom, ongeveer vanaf de huidige Tuinwijk-straat.

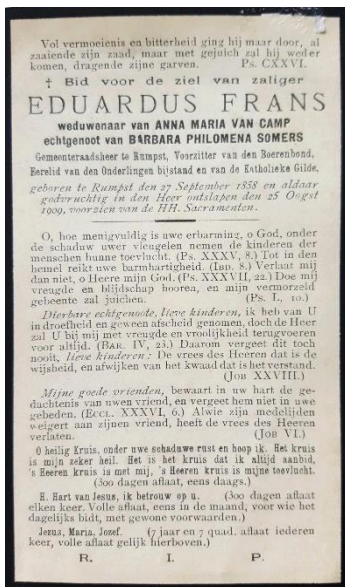
De vergaderingen werden dan ook gehouden in Rumst-centrum, vermoedelijk in de gebouwen van het Patronaat, nu Kerkstraat 5.

In 1897 werd een spaar- en leenvereniging opgericht te Rumst, zo staat vermeld in 'De Boer', maar er werden hiervan geen documenten gevonden.

De administratie was in de handen van opeenvolgende onderpastoors van Rumst, die verbleven in het huis Kerkstraat 3. Zo wordt in 1901 en 1904 onderpastoor Van Gestel genoemd als 'schrijver' of secretaris.

Een nieuwe vlag

Het tienjarig bestaan werd gevierd met de wijding van een nieuwe vlag -zie bovenaan het artikel - door kanunnik Nuten uit Mechelen. Op zondag 26 augustus was er een lange prachtige stoet, met verscheidene fanfares en een twaalftal boerengilden met hun vlag. Alle huizen waren bevestigd met vaderlandse vlaggen en er waren feestelijke toespraken.

Op 4 september 1909 werd om 8 uur een heilige mis opgedragen voor wijlen Eduard Frans, in leven 'deken der boerengilde'. Hij was slechts 51 jaar oud. Daarom beschouwen we hem als de tweede gildevoorzitter. Wie hem heeft opgevolgd werd niet gevonden.

De opvolger van Mellaerts, priester Luytgaerens, zette de nationale Boerenbond organisatorisch verder op punt. Hij startte een beweging voor Boerinnen, wat tot de oprichting leidde van de Boerinnengilde in Rumst in 1911. Hij bracht de boeren en tuinders de basisbegrippen bij van moderne grondbewerking, zaadverdeling en gebruik van meststoffen, veevoeding en veeverbetering, stalhygiëne en zuivelverwerking. De opvallende rendementsverbetering van de Belgische land- en tuinbouw in die jaren was een groot stuk aan de beroepsvorming van de Boerenbond te danken.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was de werking van de gilde in de praktijk opgeschort. Het bondsblad 'De Boer' is, na het uitbreken van de oorlog begin augustus 1914, niet meer verschenen tot het einde van 1918.

Intussen werd er verder gewerkt aan een betere structurering van de lokale gilden binnen de Boerenbond. Toetreden tot de 'Dienst van Toezicht' betekende een betere ondersteuning van de lokale werking, met het ter beschikking stellen van lesgevers, opzieners op wie men een beroep kon doen, subsidieregelingen en assistentie ('toezicht') inzake verzekeringen, spaar- en leenwerking en bij de aankoopafdeling.

Na Wereldoorlog I

Na Wereldoorlog I krijgen we August Van Keer in beeld als voorzitter. Hij ondertekent op 3 april 1921 de overeenkomst met de 'Dienst van Toezicht'. Meteen werd de Aankoopafdeling Rumst opgericht met August Van Keer als voorzitter en Louis Henderickx als zaakvoerder. In 1923 wordt de heer Huygelen als zaakvoerder vermeld. In 1929 is Frans

De Keyzer uit de Morenhoek zaakvoerder, maar al het werk wordt gedaan door zijn pleegzoon, Frans Engelen, die in 1930 bevestigd wordt als zaakvoerder. In 1927 wordt de melkerij te Waarloos in gebruik genomen waar de boeren met hun melk terechtkunnen voor pasteurisatie en verdere verwerking tot boter en kaas.

Op de wijk Vosberg groeit de interesse om een eigen geloofskern te vormen en worden er plannen gesmeed tot de bouw van een eigen kerk, die later kan resulteren in de oprichting van een parochie. In 1928 worden de Boerenjeugdbond en de Boerinnenjeugdbond opgericht.

In december 1930 wordt de eerste misviering gehouden. En met Pasen 1931 werd de vrije parochieschool gestart in drie klaslokalen die naast de kerk werden gebouwd.

Naar Vosberg

De steenbakkerijen in de Rupelstreek zochten hun kleiwinningsgebieden in de 20ste eeuw ook buiten Terhagen, dus in Rumst. Landbouwgronden werden – soms onder druk – opgekocht. Daarnaast was er ook wrevel over de schadelijke uitlaat van de schoorstenen, die een onduidelijke maar schadelijke neerslag nalieten op de gewassen. Hoewel de boeren twee schepenen hadden in de gemeente Rumst, Van Keer en Peeters, gold toch de overmacht van de steenbakkers.

Door de bouw van de kapel groeide de interesse om de focus van de werking op Vosberg te leggen.

In 1931 werd gesproken om voortaan op Vosberg te vergaderen. Er was echter bezwaar van de plaatselijke kerk en Boerenbond, om in een café, het Hof van Lachenen, bijeen te komen, waarvan de uitbater én bestuurslid én handelaar was.

Met de opkomst van het socialisme in Rumst, wat bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1932 een socialistische burgemeester opleverde, werd het vergaderen op Vosberg een feit.

De functie van 'schrijver' of secretaris werd voortaan door een niet-priester ingevuld. Frans Frans wordt in 1923 als schrijver vermeld, terwijl E.H. Wijns proost genoemd wordt. Vanaf 1940 is E.H. Slegers proost.

De beurscrash van 1929 veroorzaakte in zijn nasleep een internationale crisis, die ook de landbouw zwaar trof. De economische afdelingen van de Boerenbond kregen het moeilijk. De ondergang van de Middenkredietkas schokte het vertrouwen. Het herstel ervan en de gedeeltelijke terugbetaling aan de

spaarders nam vele jaren in beslag. De bouw van het eerste torengebouw in Antwerpen, met o.a. geld van de boeren bij Boerenbond, leidde tot de

benaming 'Boerentoren'. Met het uitbreken van Wereldoorlog II en de maatregelen van de Duitse bezetter bleef het een moeilijke tijd voor land- en tuinbouw. Verkopen op de gebruikelijke afzetmarkten in de steden viel weg alsook de aanvoer van zaai- en pootgoed, en meststoffen.

Na Wereldoorlog II

Met het Marshallplan en andere hulpprogramma's herstelden ons land en Europa spoedig. Door de ontwikkeling van de staalindustrie door de oorlog, nam de modernisering toe en de internationalisering van de landbouwmarkten gaf nieuwe kansen. Het groeien van het Europees bewustzijn vond zijn vertaling in verschillende Europese instellingen. Het kleine gemengde landbouwbedrijf was niet opgewassen tegen de hoge eisen van de marktvergroting. Boeren moesten zwaar investeren, moderniseren en specialiseren. De wereldtentoonstelling 'Expo 1958' maakte ook in agrarische middens enorme indruk. Door Boerenbond werden de economische afdelingen AVV, ABB en CERA opgericht. De aankoopafdeling ging na de oorlog weer aan de slag. Frans Engelen bleef dit verzorgen, terwijl hij ook agent (verzekeringen), en kassier (spaar- en leenbank) was en een eigen bedrijf had. In 1963 werd deze combinatie te zwaar en vroeg hij of zijn zoon hem mocht opvolgen. In januari 1964 werd een ledenbrief verspreid waarin men zich kandidaat kon stellen. Er waren vier kandidaten, van wie Jos Engelen de meeste stemmen kreeg. Een jaar later krijgt hij bij de evaluatie felicitaties voor de behaalde resultaten. In 1968 vraagt hij – omdat hij agent ABB geworden is – om het zaakvoerderschap te beëindigen. Begin 1969 wordt François Van den Broeck aangesteld als zaakvoerder. Maar de omstandigheden zijn veel minder gunstig. In 1970 wordt de aankoopafdeling van Rumst samengevoegd met Waarloos en Walem, met Clement Bosmans als zaakvoerder.

Omschakeling naar Landelijke Gilde

Het woelige jaar 1968 in wijzigingen in de kerk: er ontwikkelingen. Jongeren, van de bevolking gingen ook hoger onderwijs volgen. Vrouwen verlieten de haard en gingen aan de slag in het productieproces.

binnen- en buitenland, de waren ook veel maatschappelijke mannen en vrouwen, uit alle lagen

In die zestigerjaren verdrievoudigde binnen de Boerengilde het aantal niet-boeren in het ledenbestand. De ontubbeling in een landelijke beweging en een beroepsorganisatie werd in 1971 geconcretiseerd.

Binnen de Landelijke Beweging kwamen KVLV, KLJ en Landelijke Gilden tot stand. Deze laatsten waren de opvolgers van parochiale boerengilden, maar stonden ook open voor iedereen. De beroepsgerichte werking werd overgenomen door de bedrijfsgilden, samen met Agra-kringen (landelijke Vrouwen) en Groene Kring (voor jonge boeren en tuinders), waarvan de werking de parochiegrenzen ging overschrijden. In de beroepswerking kwamen nieuwe uitdagingen op de land- en tuinbouw af: gewasbeschermingsmiddelen, zorg voor kwaliteit en bodem, dierenwelzijn, productieoverschotten, Europese subsidies... De land- en tuinbouw kwam ook erg onder druk rond milieu en ecologie: quotaregelingen, mestactieplannen, plattelandsontwikkeling, duurzaamheid. Dat leidde wel eens tot boerenbetogingen, om de aandacht op deze problematiek te vestigen. Op het lokale vlak werd aan het imago gewerkt met hoefvetoerisme, plattelandsbeheer, bioteelt, landbouwmarkten, ...

Start Landelijke Gilde in 1972

Op Vosberg ging de Landelijke Gilde van start met 129 leden onder het bestuur van Louis Weckhuysen, voorzitter, Eugene Weymiens, ondervoorzitter, E.H. Leopold Slegers als proost, August Candries als secretaris, en de bestuursleden François De Groof, Frans Van Santfoort, Jozef Van Keer, Leopold Marivoet, Louis Vanderauwera, Frans Marivoet, Frans Van Keer, François Hofmans en Jos Vos. De kassier Raiffeisenkas en de agent bestuurslid. 'Levend land' de leden. In de zeventiger contacten met LRV

In 1974 werd Jos Engelen Candries. In 1980 volgde Weckhuysen als voorzitter Groof de nieuwe voorzitter.

Engelen werd Rik Van Leemput secretaris. Als proost volgden de opeenvolgende pastoors van Rumst, Heilige Familie, de bestuurs- en ledenwerking van de gilde.

ABB waren ambtshalve werd het nieuwe maandblad voor jaren waren er ook goede 'Putheide', Rumst.

secretaris in opvolging van August François Van Santfoort Louis op. In 1991 werd François De Na het plotse overlijden van Jos

100 jaar Landelijke Gilde in 1994

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan werd Landelijke Gilde ontvangen op het gemeentehuis. In de feestzitting werden de verdienstelijke bestuursleden gehuldigd. Ook werd aan de vier oud-voorzitters

een oorkonde overhandigd. Het landbouwleerpad werd 'ingewandeld'.

In 2001 werd Rik Van Leemput de volgende voorzitter en Guido Vermeiren secretaris. In 2010 werd Peter Bartels

ondervoorzitter, in 2011 werden Bart Moons en Benny Bal secretaris. In 2012 werd Robert Wouters voorzitter

en in 2014 werd hij opgevolgd door Peter Bartels. In 2015 verving Paul van Keer Bart Moons als secretaris en in

2019 werd Guido Vermeiren ondervoorzitter.

Lazaruspad

Bij het 120-jarig bestaan van de Landelijke Gilde in 2014 werd het landbouwleerpad geactualiseerd en opnieuw onder de benaming 'Lazaruspad' ingewandeld. Het is een mooi educatief instrument om de verbinding met enerzijds het platteland en anderzijds de land- en tuinbouw te tonen.

125 jaar Landelijke Gilde in 2019

Het 125-jarig bestaan werd op zaterdag 25 mei 2019 gevierd in een feesttent in de Doornlaarlei. De dag wordt gestart met een ontbijtbuffet. Vervolgens was er een eucharistieviering, voorgegaan door nationaal proost E.H. Jos Daems. In deze viering werd de kruisdagviering geïntegreerd en de wijding van de rustbank aan de KVLV-kapel. In de feestzitting werden gelukwensen uitgesproken en volgde de prijsuitreiking van de zoektocht, en daarnaast waren er ook felicitaties aan de jubilerende leden en bestuursleden met een korte toelichting bij de geschiedenis. In de namiddag was er een barbecue met diverse animatie en er werd afgesloten met een dessertenbuffet.

Toekomst

Door de geschiedenis heen heeft Boerengilde bewezen dat ze voortdurend in evolutie is en inspeelt op de diverse aspecten van de samenleving, en de land- en tuinbouw in het bijzonder. Ook Landelijke Gilde heeft zich in haar ontwikkeling laten leiden door de nieuwe uitdagingen in de wereld, platteland, milieu, klimaat, mobiliteit, gezinswerking,

De bestuursploeg van vandaag gaat na de viering van dit jubileum met hernieuwde moed aan de slag. Is Landelijke Gilde iets voor u, hartelijk welkom. Meer info: www.rumst.landelijkegilden.be

Dekens en voorzitters van Boerengilde en Landelijke Gilde Rumst

1. (onbekend)
2. Eduard Frans (1858-1909)-1909
3. (onbekend)
4. August Van Keer (1870-1955)-1945
5. Louis Van Keer (1898-1995) 1946-1952
6. Albert Lauwerijs (1910-2003) 1953-1955
7. Louis Weckhuysen (1914-2000) 1956-1980
8. François Van Santfoort (1925-2010) 1980-1990
9. François De Groof (1936) 1990-2004
10. Rik Van Leemput (1945) 2004-2010
11. Robert Wouters (1954) 2011-2013
12. Peter Bartels (1957) 2014-

Schrijvers en secretarissen van Boerengilde en Landelijke Gilde

1. Onderpastoors (1894-1922)

2. Frans Frans (1923-1931)(1936-1938)
3. Frans Van Linden (1932-1935)(1938-1961)
4. August Candries (1961-1973)
5. Jos Engelen (1974-1991)
6. Rik Van Leemput (1992-2000)
7. Guy Vermeiren (2001-2010)
8. Bart Moons en Benny Bal (2010-2015)
9. Paul Van Keer en Benny Bal (2016-